

مطالعه رابطه بین مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشکده فنی دختران تهران ولی عصر با اثربخشی آموزشی

سید علی رحمانزاده، استاد یار و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

طاهره نجفی نیاسر، کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی

(نویسنده و عهده‌دار مکاتبات) Tara_9481@yahoo.com

چکیده:

هدف از این مطالعه رابطه بین مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشکده فنی ولیعصر تهران با اثربخشی آموزشی می باشد. برای انجام این تحقیق با استفاده از روش پیمایشی با تکنیک پرسشنامه، ۱۹۷ دانشجو در ۱۲ رشته تحصیلی در دانشکده فنی ولیعصر تهران در سال ۹۱ با استفاده از نمونه گیری تصادفی مورد سؤال قرار گرفتند. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد، آمار استنباطی که در تجزیه و تحلیل به کار گرفته شد شامل ضریب همبستگی پیرسون می باشد.

بعد از تحلیل و بررسی های انجام شده نتیجه گرفتیم که:

هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه‌های علمی، ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان افزایش می یابد و همچنین هر اندازه مهارت‌های ارتباطی کلامی و غیر کلامی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه‌های علمی افزایش می یابد.

واژگان کلیدی: مهارت‌های ارتباطی - اثربخشی آموزشی - ارتباط کلامی - ارتباط غیر کلامی - اساتید

مقدمه :

ارتباطات در سالهای اخیر، پس از سالهای ۱۹۵۰ در غرب مورد توجه وافر علما و دست اندرکاران رشته های مختلف از روانشناسی، روانشناسی اجتماعی و جامعه شناسی گرفته تا دانشجویان مدیریت و علوم کامپیوتر قرار گرفته است. و هر یک از پیشتازان این رشته ها برای خود دیدگاه های متفاوت از دیگران دارند که آنان را بر آن میدارد که به گونه ای متفاوت به ارتباطات بنگرند. در سالهای بعد از جنگ جهانی دوم بویژه پس از سالهای ۱۹۵۰ پیشکسوتان علم ارتباطات کار خود را به گونه ای نظام مند مطرح کرده و در همه جا سخن خود را پراکنده اند. (فرهنگی، ۱۳۷۴، ص ۵۶)

معنی ارتباطات را تفاهم و اشتراک فکر دانسته اند بنابر این می توان انتظار داشت که پس از برقراری ارتباط چنانچه به درستی صورت گیرد به نوعی اشتراک فکر و تفاهم میان دو منبع که آنها را فرستنده پیام و گیرنده پیام می نامیم به وجود می آید. (همان: ۱۵۸)

اهمیت مهارتهای ارتباطی را از زاویه فرستنده و گیرنده پیام مطرح کرده اند که به نوعی شخصی کنند اهمیت مهارتهای ارتباطی می باشد. حال نظام آموزشی و فعالیت های حاکم بر آن با توجه به پیشرفت جوامع، همواره دستخوش تغییر و تحول بوده است و تحول آموزشی خود معلول تحول اجتماعی و تحول علوم و فناوری است، زیرا در جوامع ساده، نیازها ساده و روش ارضای نیازها نیز ساده است. ولی در جوامع پیچیده و پیشرفته سرعت تحول نظام های آموزشی آنچنان سریع است که هر چند سال یک بار، در ساختار نظام آموزشی یک دگرگونی کلی ایجاد می شود. به همین دلیل در دنیای امروز با توجه به پیشرفت سریع علوم و فناوری نه می توان به تمام دانش موجود دست یافت و نه می توان هر شخصی را با هر خصوصیتی به کار تدریس و استادی گمارد. وظیفه و مسئولیت اساتید امروز نسبت به گذشته سنگین تر و پیچیده تر شده است و همچنین بر قراری ارتباط را باید یکی از شاخص های مهم ارتباط انسانی دانست.

موفقیت معلمان و استادان و کلیه افراد در ارتباط با دانشجو به توانایی بر تفهیم مطالب و روشن کردن خواسته های او دارد. در فرایند آموزشی، ارتباط عبارت است از برقراری بین دو فرد، دو موضوع، دو اندیشه یا بیشتر و به عبارت بهتر، تفاهم و اشتراک فکر بین استاد و یادگیرنده یا یادگیرندگان است و لیکن از دیدگاه اساتید، مهم ترین انگیزه ها، انگیزه های مربوط به یادگیری و پیشرفت تحصیلی است و علاوه بر آن برخوردار بودن از شخصیت برجسته استاد و همچنین آگاهی و شناخت اساتید، برخورد خو با دانشجو که باعث پیشرفت در آموزش می شود. همچنین استاد باید قادر باشد با شناخت شاگردانش، محتوای آموزشی را تا حد وضعیت مطلوب آموزشی بالا ببرد. او باید ضمن هماهنگی لازم بین ویژگیهای فردی و فعالیت آموزشی، آموزش و یادگیری را برای آنان به صورت تجربه شیرین و لذت بخش در آورد. بنابر این کار معلمی همچون مشاغل دیگر به تخصصهای دیگری نیاز دارد.

بیان مسئله :

همه ما بخشی عمده از زندگی خود را در ارتباط با دیگران سپری می کنیم یا در فکر آن به سر می بریم. با صحبت و گوش کردن (گفتگو) ارتباط برقرار می کنیم. کسب این مهارت به ما می آموزد برای درک موقعیت دیگران چگونه سخن آنان فعالانه گوش دهیم و چگونه دیگران را از احساس و نیازهای خود آگاه نماییم تا ضمن به دست آوردن خواسته های خود طرف مقابل نیز احساس رضایت نماید.

هنگامی که فردی از طریق ابزار زبان با فرد دیگری ارتباط برقرار می کند، رابطه ای میان آنان شکل می گیرد که نمونه آن را در طبیعت نمی توان یافت. همین توانایی برگرداندن اصوات بی معنا به کلمات گفتاری و نوشتاری یعنی زبان مهم ترین امتیاز بشر است. زبان، رشد آن دسته از ویژگی هایی را ممکن ساخته که انسان اندیشمند را از همه مخلوقات دیگر متمایز می سازد. پس تعجب آور نیست اگر فیلسوف آلمانی، کارل یاسپرس مدعی است که "عالی ترین دستاورد انسان در دنیا، ارتباط شخصیت است." (سهرابی، ۱۳۸۴: ۲۴)

مهارت‌های ارتباطی به شخص کمک می‌کند تا با دیگران به شکلی ارتباط برقرار کرده که بتواند از حقوق خویش، دفاع کند، وظایف خود را به شکل مناسب و منطقی انجام دهد، در رابطه با دیگران دچار کشمکش و درگیری نشود، مردم گریز یا مردم ستیز نباشد بلکه با مردم روابطی دوستانه، آزادانه و صمیمانه داشته باشد. مهارت‌های ارتباطی که به آن مهارت‌های اجتماعی نیز می‌گویند شامل: توانایی‌ها، دانایی‌ها و آگاهی‌های اجتماعی افراد است که باعث انجام رفتارهای هدفمند و همراه با رضایت و موفقیت می‌شود. مهارت‌های اجتماعی در برگیرنده مجموعه‌ای از گفتارها و رفتارهای آشکار و نهان و نیز ارتباط‌های کلامی و غیر کلامی است.

اثربخشی آموزش یعنی:

تعیین میزان تحقق اهداف آموزشی، تعیین نتایج قابل مشاهده از کارآموزان در اثر آموزش‌های اجراشده، تعیین میزان انطباق رفتار کارآموزان با انتظارات نقش سازمانی، تعیین میزان درست انجام دادن کار که مورد نظر آموزش بوده است، تعیین میزان توانایی‌های ایجادشده در اثر آموزش‌ها برای دستیابی به هدفها. در حقیقت در مهارت برقراری رابطه موثر می‌خواهیم شیوه صحیح یک ارتباط کلامی و غیر کلامی را بیاموزیم تا بتوانیم نظرها، عقاید، خواسته‌ها، نیازها و هیجان‌های خود را به طور صحیح ابراز کرده و به هنگام نیاز از دیگران درخواست کمک و راهنمایی کنیم.

برای آنکه اساتید، ارتباط موثری برقرار کنند، باید به کلمات، نحوه بیان، و در کل، به انواع نشانه‌های غیر کلامی نیز توجه نمایند. ارتباط موثر، به علائمی نیاز دارد که نشان دهنده علاقه‌مندی، درک و توجه به مخاطب و نیازها و مسائل او اوست. منظور از رفتار غیر کلامی، حرکات سر، دست، چشم، حالت صورت، نحوه نگاه، طرز ایستادن یا نشستن و... است که در رفتار و عکس‌العمل دیگران تاثیرگذار می‌باشد. انسان گاهی با چشم و ابرو و حرکت سر و دست مطالبی را میتواند القاء کند و مخاطب را به کاری ترغیب و یا از کاری باز دارد که با هیچ وسیله دیگری امکان پذیر نیست بنابراین لازم است اساتید به این حربه موثر نیز آشنا باشد و از آن به خوبی استفاده نماید. البته همه این امکاناتی که در رفتار غیر کلامی نهفته است، باید در جهت همدلی با مخاطب باشد. اساتید باید بگونه‌ای از این عوامل استفاده کنند که آنها احساس راحتی کنند و موجب اعتماد و اطمینان گردد..

در آخر سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا بین مهارت‌های ارتباطی اساتید و اثربخشی گروه‌های علمی رابطه وجود دارد یا خیر؟ به بیان دیگر آیا هر چه مهارت ارتباطی اساتید بیشتر باشد اثربخشی بر گروه‌های علمی کم تر می‌شود یا بیشتر؟

اهمیت و ضرورت پژوهش:

توانایی برقراری ارتباط موثر یکی از شاخص‌های مهم در تدریس اثر بخش اساتید می‌باشد. با توجه به اهمیت مهارت‌های ارتباطی اساتید و نقش آن در عملکرد آموزشی آنان این تحقیق به منظور بررسی ارتباط بین مهارت‌های ارتباطی و اثربخشی آموزشی انجام شد.

پژوهش‌هایی که تاکنون در زمینه مهارت‌های ارتباطی انجام شده نشان دهنده تاثیر مهارت‌های ارتباطی بر یادگیری به عنوان عامل تاثیر گذار بر اثربخشی آموزشی بررسی شده است.

افرادی که مهارت‌های ارتباطی دارند یعنی کسانی که مهارت‌های ارتباطی خود را می‌شناسند و هدایت می‌کنند و ارتباط دیگران را نیز درک و به طرز اثر بخشی با آن برخورد می‌کنند، در هر حیطة‌ای از زندگی ممتازند، خواه در روابط عاطفی و صمیمانه باشد و خواه در فهم قواعد نا گفته‌ای که در خط مشی سازمانی، به پیشرفت می‌انجامد و

این ویژگی به خصوص برای اساتید دانشگاه که تاثیر گذاری فراوانی بر دانشجویان دارند اهمیت دو چندان دارد. هم برای دانشجو و هم برای اساتید.

یکی از ابعاد مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های مرتبط با افراد است. کاستی در این زمینه به ناشایستگی در دنیای اجتماعی یا بروز مصایب مکرر در ارتباط‌های بین فردی می‌انجامد. در واقع فقدان این مهارت‌ها می‌تواند باعث شود که حتی با هوشترین افراد در ارتباط‌های خود احساس عجز کنند و خودبین، زیانکار یا بدون احساس به نظر آیند. این مهارت‌های اجتماعی به فرد امکان می‌دهند که ارتباطی با دیگران برقرار کند، احساسات دیگران را برانگیزد و الهام بخش آنان واقع شود، در ارتباط‌های صمیمانه پیشرفت کند، افراد را قانع کند، بر آنان تاثیر بگذارد و به دیگران اطمینان خاطر دهد. با توجه به موارد فوق و با توجه به اینکه انتظار می‌رود اساتید دانشگاه با توجه به جایگاه خود از این مهارت برخوردار بوده و برای دانشجویان نیز ملموس باشد و از آنجایی که مهارت‌های ارتباطی عامل موفقیت در هر زمینه شغلی، من جمله آموزش بر شمرده است. ما نیز در این تحقیق بر آنیم که رابطه آن را با اثر بخشی آموزشی مورد مطالعه قرار دهیم.

اهداف تحقیق:

اهداف اصلی:

مطالعه رابطه بین مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشکده فنی ولیعصر تهران با اثربخشی آموزشی

اهداف فرعی:

- ۱- شناسایی عواملی که سبب عدم اثربخشی مهارت‌های ارتباطی استادان بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌شود.
- ۲- تقویت به کارگیری روش‌های نوین ارتباطی و آموزش در جهت پیشرفت تحصیلی دانشجویان

سوالات تحقیق:

- ۱- آیا بین مهارت‌های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی تفاوت معنی داری وجود دارد؟
- ۲- آیا ارتباط غیرکلامی به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثربخشی گروه‌های علمی رابطه معنا دار وجود دارد؟
- ۳- آیا ارتباط کلامی اساتید به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثربخشی گروه‌های علمی رابطه معناداری وجود دارد؟
- ۴- آیا میان مهارت‌های ارتباطی استادان و مشارکت در کارهای پژوهشی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد؟
- ۵- آیا میان مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد؟
- ۶- آیا میان مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد؟

فرضیه‌های تحقیق:

- ۱- به نظر می‌رسد بین مهارت‌های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی رابطه معنا داری وجود دارد.
- ۲- به نظر می‌رسد بین ارتباط کلامی به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثربخشی گروه‌های علمی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۳- به نظر می‌رسد بین ارتباط غیرکلامی به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثربخشی گروه‌های علمی رابطه معناداری وجود دارد.
- ۴- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.
- ۵- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

تعریف متغیرها، مفاهیم و تعاریف عملیاتی :

تعاریف مفهومی :

مهارت ها : توانایی هایی که برای تامین موفقیت آمیز هدف ها لازم است. (رابینز، ۱۳۷۴، ص ۷)
ارتباط : کلیه فعالیت های گفتاری، نوشتاری، کرداری، حرکتی که برای انتقال معنی و مفهوم و یا اثر گذاری و نفوذ بر دیگران به کار گرفته می شود. (فرهنگی، ۱۳۷۷، ص ۳)

اثر بخشی :

برخی اثر بخشی دوره ها را به عنوان میزان حصول و دستیابی دوره های آموزشی تعریف کرده اند. مهمترین حامیان این تعریف تایلر و اسپکتر میباشند. به رغم این دو صاحب نظر دوره آموزشی اثر بخش است که هدف های مفروض را محقق سازد. بنابر این در الگو های پیشنهادی آنان می توان هدف های هر برنامه را مورد بررسی قرار داد و در پایان دوره، در خصوص تحقق اهداف قضاوت نمود. (رابینز، ۱۳۷۴، ص ۲۵)

تعاریف عملیاتی

مهارتهای ارتباطی :

تعریف عملیاتی مهارت های ارتباطی در این پژوهش با استفاده از سه ویژگی مهارت ارتباطی بارتون جی . ای تعیین می گردد. این سه ویژگی عبارتند از:

مهارت های کلامی: در ارتباط کلامی، با استفاده از زبان که مرکب از لغت ها و دستور زبان است اطلاعاتی بیان می شود و برای بیان یک فکر، کلمه ها بر اساس قوانین و دستوری مرتب می شوند. در نتیجه بخش های مختلف یک گفتار دارای ترتیب مناسب می شود. سپس پیام به شکلی شفاهی یا کتبی منتقل می گردد.

مهارت های شنیداری: گوش دادن (شنود موقر) عبارت فرایندی فعال که شامل توجه، درک، ارزیابی، به خاطر آوردن و پاسخگویی (واکنش) می باشد.

مهارت بازخورد: بازخورد در فرایند ارتباطی عبارت است از برگشت نتیجه پیام به فرستنده پیام به طوری که فرستنده پیام از وضعیت پیام و نحوه ی دریافت و درک آن آگاه گردد. فرایند ارتباط بدون وجود بازخورد کامل نخواهد شد در بازخورد اطلاعاتی، گیرنده پیام به صورت فرستنده ای در می آید که پاسخ پیام را مطابق الگوی کلی ارتباطی برای فرستنده ارسال می دارد. (ضائیان، ۱۳۷۴، ص ۱۵۱ و ۱۵۰)

اثر بخشی :

اثر بخشی رفتار اساتید بر مبنای انجام موفقیت آمیز وظایف محوله و تحقق اهداف سازمان و رضایت دانشجویان تعیین می شود. (همان: ۱۶۰)

پیشینه تجربی تحقیق

در سال ۱۳۷۳ یوسف گرگی در اصفهان تحقیقی به منظور تعیین رابطه میزان محبوبیت اجتماعی استادان از نظر دانشجویان و نحوه ارزشیابی دانشجویان از فعالیت های آموزشی آنان انجام داد. ۳۰ استاد از سه دانشکده و سپس سه رشته تحصیلی را به طور تصادفی انتخاب کرد که هر رشته ۱۰ استاد را در بر می گرفت و ۲۳۱ دانشجو که نمونه های تحقیق وی را تشکیل دادند. ابزار پژوهش در پرسشنامه محبوبیت سنج و ارزشیابی عملکرد آموزشی بود که پرسشنامه اول با استفاده از نظرات دانشجو در رابطه با استاد ایده ال و منابع فارسی و خارجی در مورد ویژگی استاد تهیه مواردی که فراوانی بیشتر داشتند انتخاب و پس از تعیین ضریب تشخیص سئوال، استفاده شده بر اساس نمره مرتب شد. ۳۰ درصد گروه بالا و ۳۰ درصد گروه پایین مورد محاسبه قرار گرفتند، پرسشنامه ارزشیابی عملکرد آموزشی با مقایسه دو ترم دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه اصفهان و حذف سئوال مشترک با محبوبیت سنج استفاده شده است.

نتیجه این پژوهش عقیده اکثر استادان مبنی بر اینکه ارزشیابی های دانشجویان چیزی بیش از سابقه محبوبیت استادان نیست و استادانی که با دانشجویان گرم و رابطه دوستانه ای دارند و همچنین شوخ طبع هستند، همیشه در این مسابقه برنده می شوند، را تا اندازه ای تأکید کرد. نمره مورد انتظار، معدل دانشگاهی با ارزشیابی همبستگی معنی دار وجود دارد.

مارک و همکاران در سال ۱۹۹۳ رابطه رفتارهای ارتباطی با مؤثر بودن معلم را مورد بررسی قرار دادند که در این بررسی دو گروه را با یکدیگر مقایسه کرده بودند. ۱۵۵ دانش آموز (۶۸ پسر ۷۸ دختر) ۹۵ یادگیرنده بزرگسال (۲۳ مرد ۷۱ زن) در ارتباط با قدرت مهارت‌های ارتباطی بر تأثیر آموزش معلم مورد ارزشیابی قرار دادند. هر دو گروه اعتقاد داشتند توان برقراری ارتباط خوب می تواند یک معلم خوب یا بد را بوجود آورد (ایرانفر، ۱۳۷۸، ص ۱۱)

ناهید خلامی و همکاران مقایسه مهارت ارتباطی استادان را توسط دانشجویان با همکاری استادان انجام دادند، پژوهش توصیفی بر روی ۳۲۱ دانشجو، ۱۱ استاد و ۱۶ همکار استاد انجام شد و سئوالات شامل رعایت مبانی فرهنگی، مهارت های تدریس، ارتباط با دانشجو، رعایت نظم و عملکرد علمی بود. بین نظرات استادان و دانشجویان د رمورد عملکرد علمی اختلاف معنی دار مشاهده شد. بین همکاران و دانشجویان تفاوتی نبود. جنس استاد بر ارزیابی توسط دانشجو اثر نداشت، اما با نظر همکاران در مورد عملکرد و با خود ارزیابی استاد در مورد مهارت تدریس و عملکرد علمی رابطه داشت. بین میزان علاقه و میزان فعالیت در درس با امتیازهای ارزشیابی توسط دانشجو همبستگی مثبت یافت شد. طبق نظر استادان اگر ارزشیابی توسط دانشجو به درستی اجرا شود و بازخورد آن به استاد داده شود، می تواند وسیله خوبی برای کمک به ارتقای کیفیت آموزشی باشد.

چهار چوب نظری تحقیق

۱) نظریه ارتباطی

دیوید برلودر نظریه ارتباطی خود در مورد ارتباطات انسانی چنین نقل می کند: مدل ارتباطی دارای ۴ عنصر است که عبارت است از: منبع، پیام، کانال و گیرنده. که همه ارتباط انسانی دارای منبع و گیرنده و هر کدام دارای مهارت های ارتباطی، نگرش، دانش و سیستم های اجتماعی و فرهنگی هستند. پیام نیز به رمز، محتوا، و نحوه ارائه و عناصر و ساخت تقسیم شده است. کانال شامل دیدن، شنیدن، لمس کردن، بوییدن و چشیدن است. به این ترتیب اجزای مدل ارتباطی برلو عبارت است از:

۱- منبع ارتباط ۲- رمزگذاری ۳- پیام ۴- کانال ۵- رمزخوان ۶- گیرنده ارتباط (محسنیان راد، ۱۳۸۵، ص ۳۹۳)

۲) مدل فراگرد ارتباطی کلامی

اندروش، استتس و بوستروم مدلی را برای فراگرد ارتباط کلامی مطرح کرده اند که این مدل برای ارتباط چهره به چهره و تا حدودی گروهی قابل استفاده است. آنها بیان می کنند که اکثر مدل های مطرح شده (مدل های برلو، شرام، وستلی و مک لین...) برای ساده ترین معنای ارتباط هستند و در حالی که آندروش، استتس و بوستروم در ارتباط کلامی، میزان پیچیدگی بسیار زیادتری از یک فراگرد معمولی ارتباط در نظر گرفته اند. همچنین از نظر ایشان در یک ارتباط کلامی هر یک از عناصر باید به شکل محتوا و شیوه های مؤثر جای بگیرد.

آنها در مدل خود به اصطلاح راهنمایی خاموش (ارتباط غیر کلامی) و راهنمایی شنیداری (ارتباط کلامی) اشاره کرده اند. آنها همچنین معتقدند گوینده پیام دو نوع پس خورد دریافت می کند. یک پس خورد عکس العمل های مخاطب است، گوینده پیام از یک بازخورد دومین نیز برخوردار است چرا که خودش صدای خود را می شنود و باید بتواند آن را ارزیابی کند. این ارزیابی به او فرصت می دهد که مثلاً کلمات را روشن تر و واضح تر بیان کند. این بازخورد دومین، ممکن است به منبع پیام از جهات گوناگون کمک کند.

خوشبختانه یک گوینده امکان دو نوع سنجش ثابت را دارد، ارزیابی کلام خود و ارزیابی کلام خود برگیرنده (بازخورد نخستین و بازخورد دومین). گوینده ای که به هر دو بازخورد توجه کند می تواند نسبت به پیشرفت پیام خود اطمینان داشته باشد. و همچنین آندروش و همکارانش به مسئله محیط اشاره داشته اند که دارای یک تأثیر مثبت انگیزش باشد به هر حال باید توجه داشت که شرایط محیطی در هر سطح از فراگرد ارتباط عمل می کند. بنابراین ممکن است در هر یک از بخش های دور ارتباطی اثر منفی و مزاحم داشته باشد. بنابراین افرادی که در محیط قرار دارند باید بیاموزند که از خصوصیت مثبت عناصر محیطی که به ارتباط او کمک می کند بهره بگیرد و از عهده آن دسته از این عناصر محیطی که نقش منفی در ارتباط او دارند برآید. (محسنیان راد، ۱۳۸۵، ص ۴۱۵ و ۴۱۲)

۳) مدل ارتباط انسانی

اسمیت (۱۹۸۸) مدلی را به نام ارتباط انسانی بیان کرد. اسمیت در مدل خود بیان می کند که مردم حجم عظیمی از اطلاعات را مبادله می کنند آنها از شیوه های گوناگون رمزگذاری و انواع گوناگون وسایل حمل پیام استفاده می کنند. اسمیت ارتباط را در مدل ارتباط انسانی این گونه تعریف می کند: آنچه که در ارتباط منتقل می شود، اطلاعات، احساس ها، حافظه ها و فکرها در میان مردم است که این ارتباط در سطوح مختلف انجام می گیرد.

۱- سطح فیزیکی به صورت (شنیدن، دیدن، لمس کردن، بوییدن و چشیدن و رفتار به صورت عمده و به عنوان خروجی)

۲- سطح عاطفی (مراقبت، قدرت، وابستگی، همدلی و...)

۳- سطح حافظه (تاریخ و فرهنگ)

۴- سطح شناخت (تفکر با هم)

۵- سطح وظیفه (که در حال انجام دادن چیزی هستیم) که البته میان این سطوح گفتگو جریان دارد.

(محسنیان راد، ۱۳۸۵، ص ۴۷۶ و ۴۷۴)

۵) مدل گونه هرولد لاسول

یکی از نخستین مدل های ارتباطی مدل گونه هرولد لاسول است که در سال ۱۹۴۸ منتشر شد. در مدل گونه لاسول علاوه بر سه عنصری که ارسطو مطرح کرده بود دو عنصر وسیله و تأثیر نیز افزوده شده است. مدل گونه لاسول در پنج عبارت کوتاه خلاصه شده است و در مدل خودک فرستنده یا منبع پیام، گیرنده و تأثیر را مطرح کرده است. (محسنیان راد، ۱۳۸۰، ص ۳۷۶)

چه کسی؟، چه می گوید؟، در چه کانالی؟، به چه کسی؟، با چه تأثیری؟

۴) مدل سیستمی طرح پیام (ایندیانا)

این مدل سیستمی طرح پیام در ایران به دلیل کاربرد آن در دانشگاه ایندیانا به همین نام شهرت یافته است. در مدل ایندیانا که یک مدل سیستمی است، طرح پیام با استفاده از خواص سیستم صورت می گیرد که بارز ترین آن شروع طراحی پیام با هدف و بیان آن با تعیین چگونگی ارزیابی پس از ارائه پیام است.

استفاده از این مدل (طرح پیام) ابتدا با تعیین هدف از برقراری ارتباط صورت می گیرد. سپس با توجه به هدف یا اهداف جامعه مخاطب مورد شناسایی دقیق قرار می گیرد. در مرحله سوم با توجه به هدف و مشخصات جامعه مخاطب محتوای پیام و تدوین می شود. در مرحله چهارم محتوای پیام، سازماندهی می شود و سپس با توجه به کلیه عناصر پیشین، وسیله ارتباطی مشخص می شود. که مسلماً از موردی به مورد دیگر متفاوت می باشد. در مرحله ششم، پیش بینی های لازم در مورد پیام به عمل آمده و سرانجام در مرحله هفتم اندیشیده می شود که چگونه از اجرای پیام ارزیابی به عمل آید. (شعبانی، ۱۳۸۱، ص ۲۰۲)

۷) ارتباطات غیر کلامی

برن لوند، مدلی را برای ارتباط طرح کرده که مدل راهنما نامیده است. برن لوند در مدل خود به جای استفاده از رمز از کلمه راهنما یا cue استفاده می‌کند. تصور می‌شود خواسته است کلمه ای را بکار برد که معنی رمز، نشانه تصویری و نشانه طبیعی، هر سه را با هم داشته باشد و مدل خود را یک آزمایش تجربی می‌نامد. آزمایشی که کوشش می‌کند تا ارتباط فرد با محیط، فرد با فرد و خود با دیگران را توضیح دهد. همچنین او در این مدل فراگردهای ارتباط درونی فردی و ارتباط میان فرد را توضیح می‌دهد.

(محسنیان راد، ۱۳۸۰، ص ۲۴۱)

۸) نظریه ارتباط کلامی در کلاس درس

طبقه بندی ارتباط کلامی در کلاس درس توسط (فلاندرز و آمیدن) ارائه شده بر این اساس طبقه بندی ارتباط کلامی نمونه ای از رفتار معلم به شمار می‌آید. در این طبقه بندی در هنگام حضور معلم در کلاس ممکن است سه حالت به شرح زیر اتفاق بیافتد:

الف- برقراری ارتباط کلامی توسط معلم (مستقیم و غیر مستقیم)

ب- برقراری ارتباط توسط شاگرد

ج- سکوت یا سرو صدا

این نظریه به وسیله پاولف مطرح شده است. وی بسیاری از واکنش های انسانی را از طریق شرطی شدن مطرح کرده است. مثلاً در مقابل کسی که دوست داریم واکنش عاطفی نشان می‌دهیم .

(فرهنگ، ۱۳۸۶، ص ۷۲)

۹- نظریه یادگیری اجتماعی

نظریه یادگیری اجتماعی راتز در سال (۱۹۶۶) چنین نقل می‌کند که افکار بر رفتار پیشرفت تأثیر می‌گذارد. او معتقد است که پاداش به خودی خود فراوانی رفتار را افزایش نمی‌دهد بلکه باورهای فردی در مورد پاداش مهم است. اگر افراد بر این باور نباشند که دریافت پاداش به خاطر انجام کار است، آنها در آینده انتظار نخواهند داشت که رفتارشان، پاداش به همراه داشته باشد. در نتیجه پاداش بر رفتار آینده تأثیر نخواهد داشت. برای مثال دانشجویی که بعد از مطالعه کردن در یک امتحان نمره بالا بگیرد به احتمال زیاد باور می‌کند که نمره بالا ناشی از مطالعه کردن است در نتیجه این باور که بین مطالعه کردن و نمره گرفتن بالا رابطه وجود دارد سبب می‌شود که او در آینده نیز بیشتر مطالعه می‌کند و در نتیجه باعث پیشرفت تحصیلی می‌شود.

فرضیه‌های تحقیق:

- ۱- به نظر می‌رسد بین مهارت‌های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی رابطه معنا داری وجود دارد.
- ۲- به نظر می‌رسد بین ارتباط کلامی به عنوان یکی از مهارت های ارتباطی بااثر بخشی گروه های علمی رابطه معناداری وجود دارد .
- ۳- به نظر می‌رسد بین ارتباط غیر کلامی به عنوان یکی از مهارت های ارتباطی بااثر بخشی گروه های علمی رابطه معناداری وجود دارد .
- ۴- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.
- ۵- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

روش تحقیق و نحوه گردآوری اطلاعات

روش تحقیق این بررسی، زمینه یابی یا پیمایشی می‌باشد. روش پیمایشی عبارت است از " مشاهده پدیده ها به منظور معنا دادن به جنبه های مختلف اطلاعات جمع آوری شده . به عبارت دقیق تر زمینه یابی یک فرایند پژوهشی

است که به منظور جمع آوری اطلاعات در باره این موضوعات که گروهی از مردم چه می دانند، چه فکر می کنند، یا چه کاری انجام می دهند، اجرا می شود. منظور از (چه می دانند) این است که مردم چه اطلاعاتی را در زمینه یک هدف یا یک موضوع درونی پدید آورده اند. مراد از (فکر کردن) این است که عقاید، نگرش ها، ارزش ها و باورهای مردم چه هستند؟ زمینه یابی نباید برای جمع آوری اطلاعات از منابع موجود به کار برده شود، زیرا آنچه که در زمینه یابی واقعاً اندازه گیری می شود دانسته ها و تفکرات مردم نیست، بلکه این فرایند پژوهشی، اظهارات مردم را در باره اینکه چه می دانند و چه فکر می کنند را اندازه گیری می کند". (دلاور. ۱۳۸۵: ۱۳۴)

با توجه به موضوع تحقیق که درباره مهارتهای ارتباطی استادان و تاثیر آن بر اثربخشی آموزشی بررسی می کند، از روش زمینه یابی یا پیمایشی survey استفاده شده است. تکنیک مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات، استفاده از ابزار پرسشنامه می باشد. در پژوهش هایی که ابزار پرسشنامه استفاده می شود اعضای نمونه یا جامعه با پر کردن پرسشنامه و بازگرداندن آن به پژوهشگر در مصاحبه ای خود اجرای آن را به عهده داشته اند شرکت می کنند. "هدف زمینه یابی پرسشنامه ای توصیف رفتار، طرز فکر، احساس ویژه یا آزمون رابطه بین دو یا چند متغیر است". (دلاور. ۱۳۸۵: ۱۷۱)

جامعه آماری

جامعه آماری و نمونه پژوهش حاضر عبارت است از دانشجویان دانشکده فنی و حرفه ای ولی عصر که از میان ۲۰۰۰ نفر به صورت تصادفی ۱۹۷ نفر انتخاب شده است. بدین صورت که تمامی دانشجویان در مورد میزان مهارت های ارتباطی اساتید خود و همچنین اثر بخش بودن آموزش اساتید اظهار نظر کرده و پرسشنامه های مربوطه را تکمیل نمودند

t احتمال صحت گفتار است که در فاصله اطمینان ۹۵ درصد به میزان ۱/۹۶ و در فاصله اطمینان ۹۹ درصد به میزان ۲/۵۸ می باشد. N همان تعداد کل جامعه آماری و d سطح دقت احتمالی مطلوب است که معمولاً در پژوهش های اجتماعی ۰/۰۱ و ۰/۰۵ لحاظ می شود. برای مثال اگر در پژوهشی تعداد کل جامعه آماری ۴۰۰ نفر، مقدار P برابر ۰/۵، q برابر ۰/۵، t برابر ۱/۹۶، d برابر ۰/۰۵ باشد اندازه نمونه با احتساب این فرمول به شرح زیر است:

یافته های تحقیق

در این تحقیق، پس از تکمیل پرسشنامه ها، با استفاده از نرم افزار SPSS، به تجزیه و تحلیل داده ها پرداخته شد. سپس داده های تحقیق در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش توصیفی با استفاده از شاخص های مرکزی و پراکندگی، ویژگی های جمعیت شناختی نمونه مورد بررسی قرار می گیرد و با استفاده از برخی شاخص های توصیفی، از قبیل فراوانی، درصد فراوانی، نمودار به توصیف و طبقه بندی این ویژگی ها پرداختیم

در بخش آمارهای استنباطی از جداول یک متغیری و نمودار میله ای و هیستوگرام به منظور توصیف متغیرها استفاده شد و برای سنجش فرضیه ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. بنابراین با توجه به پژوهش مورد نظر می توان این گونه تفسیر نمود که:

آزمون فرضیات

۱- به نظر می رسد بین مهارتهای ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروههای علمی رابطه معنا داری وجود دارد.

جدول شماره ۱: ضریب همبستگی پیرسون بین «مهارت‌های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی

متغیر	شاخصهای آماری	اثر بخشی گروه‌های علمی
مهارت‌های ارتباطی اساتید	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۵۹۸
	سطح معنی داری دودامنه	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۹۷

مطابق ارقام مذکور در جدول، ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۵۹ و در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه‌های علمی افزایش می‌یابد. اما نه صد درصد موارد بلکه در ۵۹ درصد از موارد این امر امکان‌پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۵۹) و در سطح متوسطی ارزیابی می‌شود.

۲- به نظر می‌رسد بین ارتباط کلامی به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثر بخشی گروه‌های علمی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۲: ضریب همبستگی پیرسون بین «مهارت‌های ارتباط کلامی با اثر بخشی گروه‌های علمی

متغیر	شاخصهای آماری	اثر بخشی گروه‌های علمی
مهارت‌های ارتباط کلامی اساتید	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۳۹۲
	سطح معنی داری دودامنه	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۹۷

مطابق ارقام مذکور در جدول، ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۳۹ و در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباط کلامی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه‌های علمی افزایش می‌یابد. اما نه صد درصد موارد بلکه در ۳۹ درصد از موارد این امر امکان‌پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباط کلامی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۳۹) و در سطح پایینی ارزیابی می‌شود.

۲- به نظر می‌رسد بین ارتباط غیر کلامی به عنوان یکی از مهارت‌های ارتباطی با اثر بخشی گروه‌های علمی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۳: ضریب همبستگی پیرسون بین «مهارت‌های ارتباط غیر کلامی با اثر بخشی گروه‌های علمی

متغیر	شاخصهای آماری	اثر بخشی گروه‌های علمی
مهارت‌های ارتباط غیر کلامی اساتید	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۵۴۹
	سطح معنی داری دودامنه	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۹۷

مطابق ارقام مذکور در جدول، ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۵۴ و در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباط غیر کلامی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه‌های علمی افزایش می‌یابد. اما نه صد درصد موارد بلکه در ۵۴ درصد از موارد این امر امکان‌پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباط غیر کلامی اساتید با اثر بخشی گروه‌های علمی» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۵۴) و در سطح متوسطی ارزیابی می‌شود.

۴- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۴: ضریب همبستگی پیرسون بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان

متغیر	شاخصهای آماری	ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان
مهارت‌های ارتباطی اساتید	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۶۰۵
	سطح معنی داری دودامنه	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۹۷

مطابق ارقام مذکور در جدول، ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۶۰ و در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان افزایش می‌یابد. اما نه صد درصد موارد بلکه در ۶۰ درصد از موارد این امر امکان پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۶۰۴) و در سطح بالایی ارزیابی می‌شود.

۵- به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۵: ضریب همبستگی پیرسون بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان

متغیر	شاخصهای آماری	پیشرفت تحصیلی دانشجویان
مهارت‌های ارتباطی اساتید	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۵۶۷
	سطح معنی داری دودامنه	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۹۷

مطابق ارقام مذکور در جدول، ضریب همبستگی این دو متغیر ۰/۵۶ و در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، پیشرفت تحصیلی دانشجویان افزایش می‌یابد. اما نه صد درصد موارد بلکه در ۵۶ درصد از موارد این امر امکان پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۵۶۷) و در سطح متوسطی ارزیابی می‌شود.

خلاصه و نتیجه گیری

اهمیت مهارت‌های ارتباطی از زاویه فرستنده و گیرنده پیام مطرح شده است. بنابراین اندیشه و زبان به بشر امکان داده با مسائل و مشکلات به نحو سازنده ای برخورد کند و عواطف و احساساتش را شناسایی، متمایز و بازسازی نماید و با همون خود برای حل اختلاف، همکاری و درک متقابل به گفتگو بپردازد. یادگیری روشهای مؤثر گفتگو و ارتباط برقرار کردن از سه بعد اهمیت دارد: نخست برخی افراد و مشاغل هستند که نحوه ارتباط برقرار کردن با آنها اهمیت خاصی دارد (مدیران، پزشکان، معلمان و تجار). مهارت استادان در برقراری ارتباط اثربخش در نحوه عملکرد وی اثر مستقیمی دارد. دوم ناتوانی در برقراری ارتباط سازنده یکی از مؤلفه های اساسی اختلالات و ناراحتی های روانی است. سوم، موفقیت هر فردی در زندگی در قالب رسیدن به اهدافی معنا می‌یابد که در امور شغلی، اجتماعی، خانوادگی و شخصی خود تعیین کرده است موفقیت استادان و معلمان و مربیان و کلیه افراد در ارتباط با دانشجو، به توانایی بر تفهم مطالب و تأثیر قوی و پایدار دارد. در نتیجه مراکز آموزش با توجه به تلاش بیشتر می‌توانند این روابط دوستانه بین اساتید و دانشجو که تأثیر بر فعالیت علمی و پیشرفت تحصیلی دارد را حفظ کنند. البته با بررسی های انجام شده می‌توان گفت که مهارت های ارتباطی استادان تأثیر آن بر اثربخشی گروههای علمی یکسری نقاط ضعف و قوت دارد که باید در برنامه ریزی آموزشی لحاظ شود و این مهارت های ارتباطی بین استادان و دانشجویان را باید مورد بررسی بیشتری قرار داد تا باعث پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مقاطع مختلف شود.

همان طور که در کل این تحقیق مشخص شده است یکی از اهداف مهارت های ارتباطی استادان و تأثیر آن بر اثربخشی گروه های علمی (دانشجویان) می باشد. بنابراین همانطور که در فصل اول فرضیات این پژوهش به ۵ بُعد عمده میان مهارت های ارتباطی استادان و اثربخشی گروه های علمی، میان مهارت های کلامی با اثربخشی گروه های علمی، مهارت های غیر کلامی با اثربخشی گروه های علمی میان مهارت های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد، تقسیم شده است.

از بعد مهارت های ارتباطی استادان همچنین از بعد مهارت های ارتباطی استادان و مشارکت در کارهای پژوهشی می توان مطرح نمود که دانشجویان اعتقاد دارند مهارت های ارتباطی اساتید با آنها در ایجاد انگیزه برای انجام کارهای پژوهشی تأثیر مثبتی دارد.

از بعد مهارت های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری دانشجو در این تحقیق مشخص شده است که مهارت های ارتباطی استادان و تأثیر زیادی بر انگیزه یادگیری دانشجویان دارد و از سوی دیگر مهارت های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی در این تحقیق مشخص شده است، مهارت های ارتباطی استادان تأثیر بسزایی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان خواهد داشت.

فرضیه شماره (۱): به نظر می رسد بین مهارت های ارتباطی استادان و اثربخشی گروه های علمی رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می دهد که ضریب همبستگی این دو متغیر $0/59$ و در سطح $0/000$ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه های علمی افزایش می یابد. اما نه در صد درصد موارد بلکه در 59 درصد از موارد این امر امکان پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت های ارتباطی اساتید با اثر بخشی گروه های علمی.» تأیید می شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($0/59$) و در سطح متوسطی ارزیابی می شود.

فرضیه شماره (۲): به نظر می رسد بین ارتباط کلامی به عنوان یکی از مهارت های ارتباطی با اثربخشی گروه های علمی رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می دهد که ضریب همبستگی این دو متغیر $0/39$ و در سطح $0/000$ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت های ارتباط کلامی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه های علمی افزایش می یابد. اما نه در صد درصد موارد بلکه در 39 درصد از موارد این امر امکان پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت های ارتباط کلامی اساتید با اثر بخشی گروه های علمی.» تأیید می شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($0/39$) و در سطح پایینی ارزیابی می شود.

فرضیه شماره (۳): به نظر می رسد بین ارتباط غیر کلامی به عنوان یکی از مهارت های ارتباطی با اثربخشی گروه های علمی رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می دهد که ضریب همبستگی این دو متغیر $0/54$ و در سطح $0/000$ معنی دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت های ارتباط غیر کلامی اساتید بیشتر تقویت شود، اثر بخشی گروه های علمی افزایش می یابد. اما نه در صد درصد موارد بلکه در 54 درصد از موارد این امر امکان پذیر است و این نتیجه قابل تعمیم می باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت های ارتباط غیر کلامی اساتید با اثر بخشی گروه های علمی.» تأیید می شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($0/54$) و در سطح متوسطی ارزیابی می شود.

فرضیه شماره (۴): به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می‌دهد که ضریب همبستگی این دو متغیر $0/60$ و در سطح $0/000$ معنی‌دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان افزایش می‌یابد. اما نه در صد درصد موارد بلکه در 60 درصد از موارد این امر امکان‌پذیر است و این نتیجه قابل‌تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($0/604$) و در سطح بالایی ارزیابی می‌شود.

فرضیه شماره (۵): به نظر می‌رسد میان مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

نتایج نشان می‌دهد که ضریب همبستگی این دو متغیر $0/56$ و در سطح $0/000$ معنی‌دار است و رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود دارد. به عبارت دیگر هر اندازه مهارت‌های ارتباطی اساتید بیشتر تقویت شود، پیشرفت تحصیلی دانشجویان افزایش می‌یابد. اما نه در صد درصد موارد بلکه در 56 درصد از موارد این امر امکان‌پذیر است و این نتیجه قابل‌تعمیم می‌باشد. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر رابطه بین «مهارت‌های ارتباطی استادان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان» تایید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($0/567$) و در سطح متوسطی ارزیابی می‌شود.

پیشنهادها و راهکارها

با بررسی انجام شده بر روی این تحقیق تحت عنوان مطالعه رابطه بین مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشکده فنی ولیعصر تهران با اثربخشی آموزشی نتایج قابل‌توجهی به دست آمده است که از نظر اینجانب باید مورد رسیدگی بیشتری قرار گیرد. مواردی که باید در مهارت‌های ارتباطی استادان بیشتر بحث شود. از جمله:

۱. توجه به مهارت‌های ارتباطی می‌تواند زندگی دانشجویان را در آینده متحول نماید.
۲. توجه به تمرین و یادگیری و مهارت‌های برقراری مؤثر، به خصوص برای استادان که همواره با گروه‌های کثیری از دانشجویان در تعامل هستند بسیار ضروری است.
۳. از پارامترهای مؤثر در موفقیت یا عدم موفقیت تحصیلی در دانشجویان که رابطه آنها با مسئولان به خصوص استادان است و کیفیت و نحوه به وجود آمدن این ارتباط به خصوص برای دانشجویان که احساس دل‌بستگی بیشتری نسبت به روابط انسانی با مهارت‌های ارتباطی دارد بسیار ضروری است.
۴. پیشنهاد می‌شود که استادان مهارت‌های ارتباطی خود را بهبود بخشند تا بتوانند ارتباط بهتری با دانشجویان برقرار کنند. در ضمن سازمان متبوعه استادان (دانشگاه) با برگزاری دوره‌های آموزشی به سطح مهارت‌های آنان کمک بسیار کند.
- ۵- ارزیابی دقیق استادان در برنامه آموزشی برای مشخص ساختن توانایی‌های پایه و نیازهای فردی آن.

فهرست منابع:

- ایرج، سلطانی، اثربخشی آموزش در سازمانهای صنعتی و تولیدی، مجله تدبیر، شماره ۱۱۹
- بولتن ف رابرت، (۱۳۸۱)، روان شناسی روابط انسانی، ترجمه حمیدرضا سهرابی، تهران، انتشارات رشد ،
- دبورا. ج ، استیک ،(۱۳۸۵)، انگیزش برای یادگیری ، ترجمه رمضان حسن زاده ، نرجس عمومی ، تهران ، دانشگاه فردوسی .
- دلاور ، علی ، (۱۳۸۴)، مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی ، تهران ، انتشارات رشد .
- دلاور ، علی ،(۱۳۷۷)، روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی ، تهران ، پیام نور .
- رابینز، استیفن، (۱۳۷۴)، مدیریت رفتار سازمانی، ترجمه علی پارسائیان و دیگران، جلد اول، تهران ، موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی
- رضائیان، علی ،(۱۳۷۴)، مدیریت رفتار سازمانی، تهران ، انتشارات دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، چاپ سوم.
- ۸. شعبانی ، حسن ،(۱۳۸۶)، مهارتهای آموزش و پرورش ، روش ها و فنون تدریس ، تهران ، انتشارات سازمان مطالعه و تدریس کتب علوم انسانی دانشگاه (سمت) .
- فرهنگی ، علی اکبر ، (۱۳۸۶) ، ارتباطات انسانی ، ج ۲ ، تهران ، موسسه خدمات فرهنگی رسا.
- محسنیان راد ، مهدی ، (۱۳۸۵)، ارتباطات انسان (میان فردی ، گروهی ، جمعی) تهران ، سروش.
- هارجی ، اون ، ساندر ، کریستین و دیکسون ، دیوید ،(۱۳۸۴) ، مهارتهای اجتماعی در ارتباطات میان فردی ، ترجمه خشایار بیگی ، مهرداد فیروز بخت، تهران ، انتشارات رشد .